

Одобрил:

/Динчо Кръстев:
Изпълнителен директор
на Фондация НАБИС/

ГОДИШЕН ОТЧЕТ
за работата на Фондация НАБИС през 2011 г.
(02 януари – 30 декември)

След успешното институционално утвърждаване на ФНАБИС, осигуряването на необходимата софтуерна платформа (през 2009 г.) и поставяне на основите на националната академична библиотечно-информационна система (през 2010 г.), през 2011 г. мрежата от академични библиотеки и Своден каталог НАБИС бяха доразвити с присъединяването на нови асоциирани членове и с включването на голям масив ретроконвертирани записи. Започна и установяване на стандартни каталожни правила за всички институции, включени в проекта.

I.
Нови участници в проект НАБИС

Успешното функциониране на Своден каталог НАБИС през първия етап след създаването му – когато включваше библиографски записи само от библиотеките учредителки – естествено доведе до чувствително разширяване на мрежата НАБИС. Още през първата половина на 2011 г. към проекта се присъединиха нови 9 университетски библиотеки (в скоби е датата на подписване на договора за членство и предоставяне на данни от техните електронни каталози):

- Пловдивски университет „Паисий Хилендарски”, Пловдив (14.02);
- Икономически университет, Варна (24.02);
- Централна медицинска библиотека (01.03);
- Технически университет, Габрово (07.03);
- Тракийски университет – Медицински факултет, Стара Загора (10.03);
отказал се от асоциираното си членство в НАБИС на 01.01.2012 след

тримесечно предизвестие без да бъдат посочени конкретни причини за това;

- Стопанска академия „Д.А. Ценов“, Свищов (15.03);
- Аграрен университет, Пловдив (15.03);
- Технически университет, София (26.04);
- Технически университет, София, Филиал Пловдив (09.06).

Тъй като 7 от тези библиотеки работят с библиотечния софтуер „АБ“ на фирма РС-ТМ, с нея бе сключен договор, според който тя се задължава да изготви програма за изход от библиотечните каталози в MARCXML за нуждите на Своден каталог НАБИС (10.05).

Платените бази данни и електронни периодични издания от националния абонамент и на Централната библиотека на БАН, Университетска библиотека „Св. Климент Охридски“, Библиотека „Паница“ към АУБ и на библиотеката на НБУ бяха интегрирани в SFX/Metalib през първото полугодие. Библиографските записи на всички асоциирани членове на ФНАБИС бяха цялостно въведени в Своден каталог НАБИС през втората половина на 2011 г. (записите на НБУ бяха интегрирани в каталога през февруари).

Предварителни разговори за асоциирано членство бяха проведени с още няколко институции, а именно:

- Технически университет, Варна;
- Медицински университет, Варна;
- Шуменски Университет „Епископ Константин Преславски“, Шумен;
- Минно-геоложки университет „Св. Иван Рилски“, София;
- Държавна агенция „Архиви“;
- Съюз на българските артисти;
- Бургаски свободен университет;
- Регионална Народна библиотека „Иван Вазов“ – Пловдив;
- Регионална библиотека – Русе.

Привличането и на обществени библиотеки, технологично готови за включване в Своден каталог НАБИС, е една от целите на проекта. Тъй като повечето регионални библиотеки в България използват библиотечно-информационна система e-Lib, създадена от фирма „СофтЛиб“, проведохме успешни предварителни разговори за бъдеща съвместна дейност.

Преговорите с Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ (НБКМ) продължиха и предоставените от нея библиографски записи бяха успешно тествани за интегриране в Своден каталог НАБИС. Беше поискано писмено становище от ръководството на библиотеката за визията му относно евентуално бъдещо сътрудничество с ФНАБИС. За съжаление, въпреки високата оценка, дадена на проекта НАБИС, Националната библиотека отклони присъединяване към него на този етап поради сегашното състояние на електронния каталог на НБКМ и перспективите за развитието му, както и поради финансови и организационни проблеми.

II.

Софтуерна платформа за изграждане на мрежата НАБИС

След конфигуриране на софтуерите през предходната година, 2011 г. бе посветена на допълнителното им адаптиране и приспособяване към нуждите на асоциираните библиотеки и читателите.

Интегрирането на всички предоставени записи (от асоциираните членове и ретроконвертираните от библиотеките учредителки) в **Primo** разшири съдържанието на Своден каталог НАБИС - общо 1 105 168 записа в края на декември. Интерефейсът на модула беше преведен на български и беше създадена самостоятелна начална страница на каталога. Други важни подобрения са:

- Експорт-импорт на данни от MetaLib в Primo и конфигуриране на Primo към MetaLib с цел развитие на търсенето във външните бази данни в каталога;
- Конфигуриране quick sets в Primo;
- ъпгрейд към Primo 3.1;
- Интегриране на библиографските записи, предоставени от асоциираните членове, използващи библиотечната система АБ;
- Създаване на упътване за ползване на каталога и публикуването му на неговата начална страница.

Към момента с помощта на **DigiTool** са достъпни 377 дигитални обекта: колекция от писма „Салвини“ (български и английски вариант, общо 366 обекта), 8 дигитализирани старопечатни книги, предоставени от ЦБ-БАН, както и 3 библиотечни документа, поставящи началото на бъдещи дигитални колекции (старопечатни книги, възрожденски списания и вестници),

предоставени от СУ. Тези постижения са резултат от внимателна предварителна работа, а именно:

- Конструирание на начин на работа за дигитализиране на книга в DigiTool;
- Създаване на нови административни единици в DigiTool;
- Установяване на връзка между метаданните на DigiTool и ALEPH и конфигуриране на връзката между DigiTool и Primo;
- Ъпгрейд на модула с най-новия service pack;
- Създаване на примерна колекция и модифициране потребителския интерфейс за включване на банера на НАБИС;
- Обработка и описание на дигиталните обекти за първата колекция („Салвини“).

Беше инсталиран клиентския софтуер Meditor на DigiTool в АУБ и в НБУ; подготвено бе упътване за публикуване на дигитални обекти в него; библиотекарите от ЦБ-БАН и СУ, които започнаха да работят активно, бяха консултирани своевременно. Primo и DigiTool бяха конфигурирани по начин, позволяващ създаването на логически колекции. ВУЗФ и САБ планират включването си в дигитализацията на малко по-късен етап (засега от първостепенна важност е усвояването на ALEPH).

Беше закупен и активиран нов лиценз за **SFX/ MetaLib** за нуждите на НАБИС консорциума. Той осигурява интегрирано търсене във всички платени бази данни (независимо от степента на достъп) и оптимизиране на това търсене – чрез анализ, тестове и корекции в абонамента на включените в проекта институции. През втората половина на 2011 г. работата ни с SFX/MetaLib се изразяваше главно в поддръжка, актуализиране и тестване (на данните и на правата за достъп) и ъпгрейд на самите продукти.

През първото полугодие работата по **ALEPH** продължи в две основни насоки: конфигуриране на модулите и подготовка на изходи за статистически данни. До края на май завърши конфигурирането на всички модули, а проверяващите програми в ALEPH бяха трансформирани в уеб-ориентирана среда. Освен това ALEPH беше конфигуриран съгласно нуждите на присъединилите се през 2010 г. библиотеки – ВУЗФ и САБ. През втората половина на годината усилията бяха съсредоточени върху обучението по ALEPH, а също и върху адаптирането му към DigiTool. Освен това бе създадена документацията, необходима за ретроконвертирането на фондовете на ВУЗФ и САБ в ALEPH (предстоящо), както и програма за разпечатване на баркодове и сигнатурни етикети.

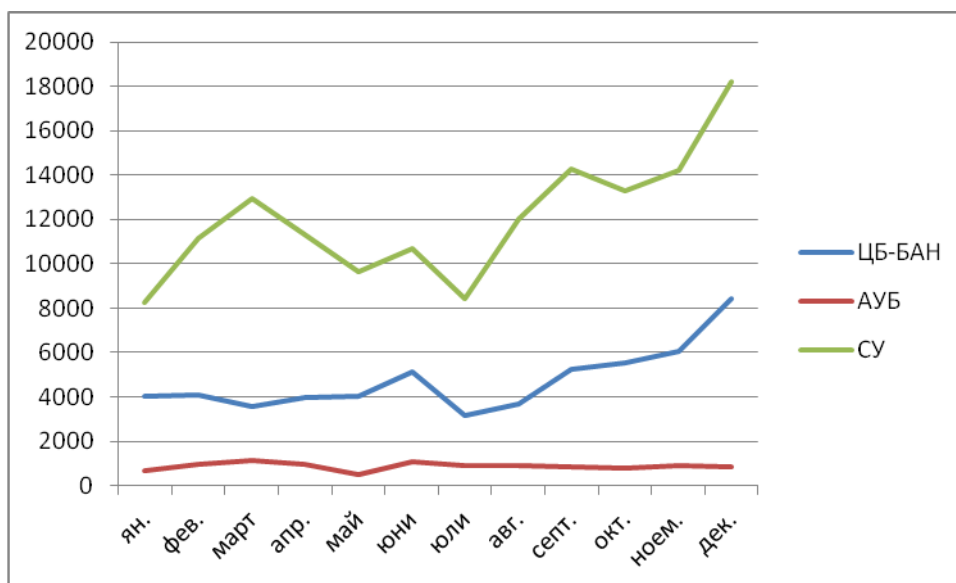

През юли ФНАБИС стана член на IGeLU (Международното обединение на клиенти на Ex Libris), а през септември сътрудниците на Фондацията посетиха годишната конференция на обединението. Това даде възможност за активна комуникация с колеги от цял свят, за обсъждане с тях на проблеми, възникващи при използване на съответните софтуерни продукти и за достъп до добрите им библиотечни практики.

През септември колективът на ФНАБИС и двама сътрудници на Университетска библиотека участваха в годишния технически семинар, организиран от фирма ExLibris в гр. Хайфа (Израел). На него беше демонстриран техният най-нов софтуерен продукт Alma, представени бяха тенденциите в развитието на съществуващите вече приложни пакети и последните им доработки. Бяха посетени Националната библиотека на Израел и Университетска библиотека в Йерусалим. Бяха създадени ползотворни връзки с подобна на ФНАБИС институция в Израел – MALMAD – както и с ръководството и експертите от Националната библиотека на Израел и Еврейския университет в Йерусалим.

III. Ретроконверсия

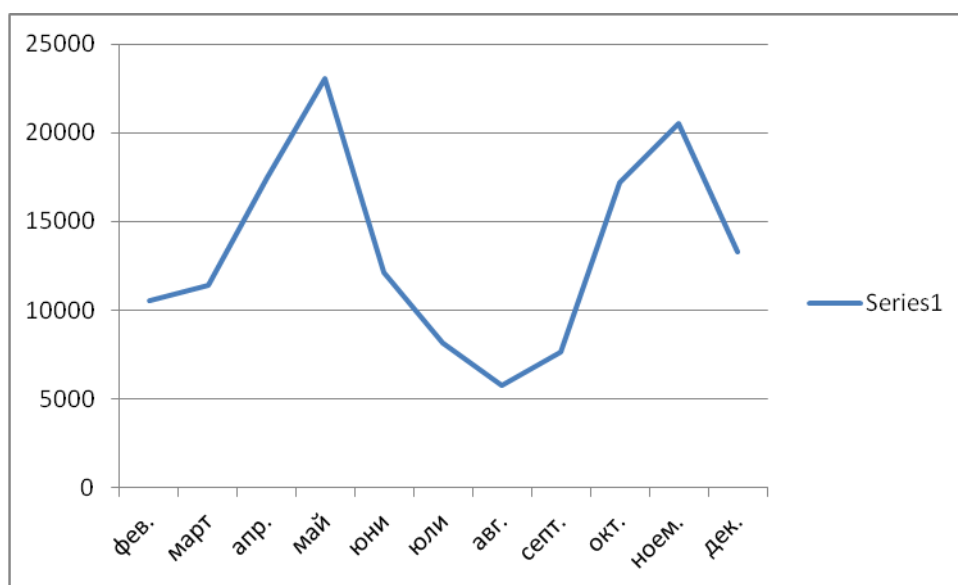
Към края на 2010 г. трите институции бяха ретроконвертирали 45 468 записа. Общият брой на библиографските записи, ретроконвертирани през 2011 г. е 211 757 или почти петкратно по-голям. Графиката показва участието на всяка от библиотеките учредителки по месеци:

IV. Своден каталог НАБИС

След интегриране на ретроконвертираните записи и на записите, предоставени от асоциираните членове, общият им **брой в Своден каталог НАБИС** в края на декември достигна **1 105 168**.

Графиката по-долу отразява статистиката на **търсенията в Своден каталог НАБИС**:

Забележка: Данните за януари не са включени поради технически причини.

Въпреки че статистическият ред е все още относително кратък, данните показват отчетлива сезонност, която по всичко изглежда отразява преобладаващо студентския състав на ползвателите на каталога.

V. Обучение

В рамките на 2011 г. в офиса на ФНАБИС се проведе:

- Едноседмичен курс по **ALEPH 500 v.20, модул „Комплектуване/Периодика“** за представители на библиотеки учредителки и асоциирани библиотеки – присъстваха 10 представители от ВУЗФ, САБ и ЦБ-БАН (11-15.07);
- Едноседмичен курс за въвеждане в **библиографския MARC 21 формат и ALEPH 500, v.20, модул „Каталогизиране“** за представители на библиотеки учредителки и асоциирани библиотеки – присъстваха 4 представители от ВУЗФ, САБ и ЦБ-БАН (18-22.07);
- Двудневен курс по **DigiTool за библиотеки, използващи ALEPH** за представители на библиотеки учредителки и асоциирани библиотеки – присъстваха 10 представители от ВУЗФ, САБ, СУБ и ЦБ-БАН (10-12.10);
- Двудневен курс по **DigiTool за библиотеки, използващи ALEPH** за представители на НБУ и АУБ – присъстваха 6 представители от НБУ и Библиотека „Паница“ на АУБ (17-19.10);

Освен това екипът на ФНАБИС беше допълнително обучен с:

- **Primo Support** – онлайн курс (05.07);
- **Технически семинар на Ex Libris** (14-16.09).

VI.

Библиотечни формати

Продължи работата по превод и редакция на документацията, свързана с формат **MARC 21** и по осигуряване на свободен достъп на българската библиотечна общност до нея.

- Приключи преводът, редакцията и коректорската дейност по *MARC 21 Format for Bibliographic Data*. До края на годината форматът беше подготвен за публикуване онлайн на сайта на фондацията.
- Работата по речниковите статии (създаване, редакция, структуриране и пр.) продължаваше през цялата година и своевременно се отразяваше в онлайн публикациите в раздел Библиотечни стандарти/ Речници.

VII.

Публичност и популяризиране дейността на ФНАБИС

През 2011 г. ФНАБИС направи важни стъпки в утвърждаването си сред професионалната общност и в публичното пространство.

Най-значимото събитие в това отношение беше **международният форум „ПРОЕКТЪТ НАБИС - ЕДНА ГОДИНА ПО-КЪСНО**“. Той бе проведен на 21 ноември с неocenимото съдействие на Фондация „Америка за България“. В него взеха участие ръководни фигури от културни институции в САЩ, Великобритания, Италия, Германия и България, които споделиха своя опит и познания за създаване на дигитални библиотеки, използване на библиотечен софтуер, ангажиране на обществеността и други дейности за опазване на ценните колекции.

На форума присъстваха директори на няколко югоизточноевропейски университетски библиотеки. Намерението е това да се превърне в първа стъпка към бъдещо приобщаване на част от тях към Своден каталог НАБИС.

Форумът и дейността на ФНАБИС през годината бяха отразени чрез презентации и **отзиви** в чужбина и в страната, телевизионни интервюта с трима експерти и 8 статии в престижни български и чуждестранни издания.

Годишното общо събрание на асоциираните членове на ФНАБИС се проведе на 13 декември и на него присъстваха представители на седем от единайсетте асоциирани библиотеки, на ФАБ и ФНАБИС. Бяха обсъдени въпроси, свързани с ретроконверсията, някои технологични иновации в академичните библиотеки, използваемостта и функционалността на Своден каталог НАБИС, ежедневната библиотечна дейност и работата със студенти. Срещата допринесе за създаване атмосфера на доверие и съпричастност между участниците в проекта.

През годината СД направи сериозно усилие за подобряване разпознаваемостта на Фондацията и за по-широката публична информираност относно нейната работа. Бяха приети „Насоки за популяризиране дейността на ФНАБИС“, като голяма част от предвидените начинания са вече осъществени. Те разшириха присъствието ѝ в интернет пространството и улесниха достъпа до сводния каталог НАБИС. **Уебсайтът** на Фондацията се актуализира непрекъснато с новини и друга релевантна информация. Подготвени и разпространени бяха ефективни рекламни материали като флашкарти (преносима памет), настолен календар и плакат.

VIII.

Управление и административна дейност

През 2011 г. ФНАБИС бе ръководена в стриктно съответствие с приетите от Съвета на учредителите и Съвета на директорите правила и процедури.

През 2011 г. бяха проведени десет **заседания на Съвета на директорите** както и две **заседания на Съвета на учредителите**.

Годишната среща на Съвета на директорите и **Съвета на експертите** се проведе на 21 ноември. На нея бяха обсъдени стратегии за популяризиране на фондацията и на Своден каталог НАБИС.

Всички месечни и тримесечни **отчети** бяха своевременно подготвяни и предоставяни на СД и на ФАБ.

ФОНДАЦИЯ
НАЦИОНАЛНА АКАДЕМИЧНА
БИБЛИОТЕЧНО-ИНФОРМАЦИОННА СИСТЕМА

Клик към знанието

www.nalis.bg

1142 София, ул. „6-ти септември“ № 51
e-mail: office@nalis.bg

В началото на 2011 г. беше назначен **втори системен администратор**, който чувствително повиши ефективността в софтуерното обезпечаване работата на ФНАБИС. .

6 януари 2012 г.

Екатерина Дикова:
мениджър проект